сезонність туристичних потоків, пандемії, що здатні практично миттєво паралізувати міжнародну мобільність, а також геополітичні конфлікти, які змінюють безпекові пріоритети та напрями туристичних переміщень. Водночас стрімка цифрова трансформація суспільства змінює підходи до ведення бізнесу, комунікації з клієнтами та організації сервісу, а трансформація споживчих поведінкових моделей зумовлює зростання попиту на індивідуалізовані, безпечні та екологічно відповідальні послуги.

У таких умовах туристична індустрія та готельно-ресторанний бізнес змушені не лише адаптуватися до нових реалій, а й переосмислювати власні стратегії розвитку. Підприємства галузі дедалі частіше переходять від традиційних моделей функціонування до більш гнучких, інноваційних і клієнтоорієнтованих підходів, які дозволяють швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища. Особливого значення набуває здатність бізнесу до антикризового управління, диверсифікації послуг та впровадження нових форматів обслуговування, що відповідають сучасним викликам і очікуванням споживачів.

У цьому контексті концепція сталого розвитку виступає не просто теоретичною моделлю, а практичним орієнтиром для забезпечення довгострокового функціонування та конкурентоспроможності підприємств. Сталий розвиток у сфері туризму передбачає гармонійне поєднання економічних, соціальних і екологічних аспектів діяльності, що дозволяє досягати балансу між отриманням прибутку та відповідальним ставленням до довкілля і суспільства.

Одним із ключових викликів для індустрії гостинності стала пандемія COVID-19, яка суттєво змінила структуру туристичних потоків і підходи до організації сервісу. Однак ще більшого впливу на український туристичний сектор завдала повномасштабна війна, що призвела до різкого скорочення міжнародного туризму та переорієнтації ринку на внутрішнього споживача. Так, у 2024 році кількість міжнародних туристів залишалася майже на 60% нижчою за довоєнний рівень, тоді як внутрішній туризм скоротився менш суттєво [1].

Незважаючи на складні соціально-економічні та безпекові умови, туристична сфера України поступово відновлюється та демонструє позитивні тенденції розвитку. Так, за підсумками першого півріччя 2025 року обсяг податкових надходжень від підприємств туристичної галузі перевищив 1,6 млрд грн, що свідчить про зростання активності на ринку. Порівняно з аналогічним періодом попереднього року цей показник зріс приблизно на 30%, що підтверджує адаптацію галузі до сучасних викликів і поступове відновлення попиту на туристичні послуги [2]. Крім того, зростає кількість суб'єктів господарювання у сфері туризму, що свідчить про поступову стабілізацію ринку та його адаптацію до кризових умов. Готельний сектор також демонструє позитивну динаміку: у 2025 році було відкрито нові об'єкти, а загальна кількість гравців на ринку зросла приблизно на 7% [3].

У таких умовах особливого значення набувають управлінські інновації, які стають ключовим інструментом забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Вони дозволяють оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, підвищувати ефективність використання ресурсів і формувати нові підходи до організації діяльності. Однією з найважливіших тенденцій є цифровізація бізнес-процесів, що забезпечує автоматизацію управління, покращення комунікації з клієнтами та прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень на основі даних [4, с. 222-224].

Водночас впровадження інновацій супроводжується низкою бар'єрів, серед яких висока вартість технологій, нестача кваліфікованих кадрів та недостатній рівень цифрової грамотності управлінців. Це вимагає від держави та бізнесу спільних зусиль щодо розвитку людського капіталу, інвестування в освіту та створення сприятливого інноваційного середовища. Ще одним важливим напрямом сталого розвитку є екологізація діяльності підприємств індустрії гостинності. У сучасних умовах споживачі дедалі більше звертають увагу на екологічність послуг, що стимулює бізнес впроваджувати «зелені» практики: енергоефективні технології, скорочення використання пластику, управління відходами та використання відновлюваних джерел енергії. Такі підходи не лише сприяють збереженню довкілля, а й формують позитивний імідж компанії, що є важливим конкурентним фактором [5, с. 3-5].

Соціальний аспект сталого розвитку передбачає активну взаємодію бізнесу з місцевими громадами, підтримку культурної спадщини та створення нових робочих місць. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток внутрішнього туризму, який у період кризи стає основним джерелом доходів для багатьох підприємств. Розвиток локальних туристичних продуктів, гастрономічного туризму та культурних маршрутів сприяє диверсифікації туристичної пропозиції та підвищенню привабливості регіонів.

В умовах глобальних викликів важливим фактором успіху стає гнучкість управління. Підприємства, які здатні швидко адаптуватися до змін, впроваджувати нові формати обслуговування та використовувати інноваційні підходи, мають значно вищі шанси на виживання та розвиток. Наприклад, під час кризових періодів активно розвиваються такі формати, як delivery-сервіси, dark kitchens, безконтактне обслуговування та автоматизація процесів. Особливу роль у забезпеченні сталого розвитку відіграє стратегічне управління, яке передбачає довгострокове планування, аналіз ризиків та формування адаптивних бізнес-моделей. У цьому контексті важливим є використання міжнародного досвіду, зокрема практик країн Європейського Союзу, які активно впроваджують концепцію сталого туризму та підтримують інноваційні проєкти.

Для України актуальним є також питання відновлення туристичної інфраструктури на деокупованих територіях. Це створює нові можливості

для розвитку галузі, але водночас потребує значних інвестицій та ефективного управління. Відбудова інфраструктури, розвиток транспортної доступності та створення безпечного середовища є ключовими передумовами для відновлення туристичних потоків.

Не менш важливим є розвиток партнерства між державою, бізнесом та громадськими організаціями. Спільні проєкти, спрямовані на розвиток туризму, дозволяють об'єднати ресурси, підвищити ефективність управління та забезпечити комплексний підхід до розвитку галузі. У цьому контексті важливу роль відіграють державні програми підтримки туризму, які сприяють розвитку інфраструктури, просуванню туристичного продукту та залученню інвестицій [5, с. 4-5]. Важливим трендом є також розвиток інноваційних туристичних продуктів, зокрема еногастрономічного, медичного, екологічного та цифрового туризму.

Підсумовуючи, можна зазначити, що ефективне поєднання цифровізації, екологізації, соціальної відповідальності та стратегічного управління є ключем до забезпечення сталого розвитку індустрії гостинності. Впровадження інноваційних підходів дозволяє не лише адаптуватися до сучасних викликів, а й створити нові можливості для розвитку, що є надзвичайно важливим для формування конкурентоспроможної та стійкої економіки.

Список використаних джерел

1. Соколов О. Аналіз впливу туристичного потоку на розвиток готельного бізнесу в Україні: сучасні трансформації. *Horeca cluster*. 2026. URL: https://horecaua.com/analiz-vplyvu-turystychnogo-potoku-na-rozvytok-gotelnogo-biznesu-v-ukrayini-suchasni-transformacziyi/ (дата звернення 19.03.2026)

2. Податкові надходження від туризму зросли на третину: за перше півріччя 2025 року індустрія сплатила більше півтора мільярда гривень. *ДАРТУ*. 2026. URL: https://www.tourism.gov.ua/blog/podatkovi-nadhodzhennya-vid-turizmu-zrosli-na-tretinu-za-pershe-pivrichchya-2025-roku-industriya-splatila-bilshe-pivtora-milyarda-griven (дата звернення 19.03.2026)

3. Огляд готельного ринку України 2025. Ribas Hotels Group. 2025. URL: https://ribashotelsgroup.ua/blog/6313/ (дата звернення 19.03.2026)

4. Нодь О.Л., Стегней М.І., Бургхауер О.О. Розвиток готельно-ресторанного обслуговування в контексті розвитку цифрової економіки та Євроінтеграції. *Економічний простір*. 2025. С. 221-226. URL: https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/200-221-226-nod.pdf (дата звернення 19.03.2026)

5. Лисюк Т.В. Інновації в організації туристичних подорожей у системі сталого розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства України. *Економіка та суспільство*. №83. 2026. С. 1-8. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7437/7396 (дата звернення 19.03.2026)